

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 25.07.2001
COM(2001) 431 definitief

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD
EN HET EUROPEES PARLEMENT**

**Derde jaarverslag van de Europese Commissie over de speciale administratieve regio
Hongkong**

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD
EN HET EUROPEES PARLEMENT**

**Derde jaarverslag van de Europese Commissie over de speciale administratieve regio
Hongkong**

1.	Inleiding.....	3
2.	Tenuitvoerlegging van het beginsel "een land, twee systemen"	3
3.	Institutionele ontwikkeling, verantwoordingsplicht en democratie.	4
4.	Ontwikkelingen op wettelijk gebied.	5
5.	Ontwikkelingen op het gebied van de fundamentele rechten en vrijheden	6
6.	Economie	8
7.	De SAR Hongkong als internationale handelspartner.....	9
8.	Betrekkingen tussen de Europese Unie en Hongkong.	10
9.	Conclusies.....	12

HONGKONG: Jaarverslag 2000

1. INLEIDING

De Europese Unie blijft veel belang hechten aan haar betrekkingen met de speciale administratieve regio Hongkong (HKSAR) van de Volksrepubliek China. De Europese Unie heeft daarom, met gemeende en welwillende belangstelling, de ontwikkeling van de HKSAR in het algemeen en de tenuitvoerlegging van het beginsel “een land, twee systemen” in het bijzonder van nabij gevolgd.

Het nieuwe millennium valt samen met de tiende verjaardag van de goedkeuring van de basiswet van de HKSAR door de Volksrepubliek China. De daadwerkelijke en volledige tenuitvoerlegging van de basiswet vormt de hoeksteen voor een duurzame sociale vrede en de economische ontwikkeling en democratisering van Hongkong.

Net als de twee vorige jaarverslagen van de Commissie¹ beoogt dit verslag een evaluatie van de ontwikkeling van de SAR Hongkong en van zijn betrekkingen met de Europese Unie.

2. TENUITVOERLEGGING VAN HET BEGINSEL “EEN LAND, TWEE SYSTEMEN”.

Zowel de centrale regering van China als de regering van de HKSAR blijven de nadruk leggen op het belang dat zij hechten aan de volledige eerbiediging van het beginsel “een land, twee systemen”.

President Jiang Zemin heeft in zijn jaarlijkse toespraak tot het nationaal volkscongres in Peking nogmaals bevestigd dat de centrale Chinese regering dit beginsel getrouw blijft. Opmerkingen van ambtenaren van het Verbindingsbureau van de centrale Chinese regering in Hongkong hebben in de loop van het jaar echter driemaal tot een controverse geleid. De eerste twee hadden betrekking op de kwestie Taiwan, de derde op de betrekkingen tussen China en het Vaticaan.

Het eerste incident vond plaats in april toen de heer Wang Fengchao, een adjunct-directeur van het Verbindingsbureau, meedeelde dat “de media mogen toespraken en standpunten waarin de onafhankelijkheid van Taiwan wordt bepleit niet als normale berichtgeving behandelen en zij mogen daar evenmin verslag over uitbrengen zoals zij normaal over de standpunten van andere partijen zouden doen. De media van Hongkong zijn verantwoordelijk voor het instandhouden van de integriteit en soevereiniteit van het land”. Deze verklaring heeft aanleiding gegeven tot grote bezorgdheid en kritiek, zowel van de media als van de regering in Hongkong. De waarnemend Chief Executive, Mevr. Anson Chan, heeft een verklaring uitgegeven waarin zij bevestigt dat de persvrijheid “wordt gewaarborgd door de basiswet net als de vrijheid van meningsuiting en publicatie. Dit betekent dat de media in Hongkong vrij zijn om commentaar te leveren op en verslag uit te brengen over alle zaken die in de actualiteit staan. Zij doen dit in overeenstemming met de wetten van Hongkong.”

Einde mei heeft de heer He Zhiming, ambtenaar van het Verbindingsbureau, in verband met de handel tussen Hongkong en Taiwan verklaard dat een aantal vooraanstaande Taiwanese

¹ COM (98)796 def en COM (00) 294 def

“industriëlen aan de ene kant op het eiland openlijk de Taiwanese onafhankelijkheid steunen terwijl zij aan de andere kant op het vasteland voordeel halen uit hun economische activiteiten. Dat kan absoluut niet worden toegestaan. Ik ben er van overtuigd dat u die dit hoort wel zult weten hoe u uw handelspartners in Taiwan moet uitkiezen”. Deze opmerkingen hebben zowel in als buiten Hongkong grote bezorgdheid gewekt. De heer Tung Chee-hwa, Chief Executive, heeft onmiddellijk contact opgenomen met de heer Jiang Enzhu, directeur van het Verbindingsbureau, en van hem de verzekering gekregen dat het bureau verder zou blijven werken in overeenstemming met de basiswet en zich niet zou inlaten met de commerciële activiteiten in Hongkong. Mevrouw Anson Chan, Chief Secretary voor de administratie, heeft er ook op gewezen dat de regering van de SAR commerciële en zakelijke kwesties steeds gescheiden heeft gehouden van politieke overwegingen.

Na de aankondiging door het Vaticaan van de heiligverklaring van 87 Chinese martelaren en 33 buitenlandse missionarissen op 1 oktober (Chinese nationale feestdag), heeft Bisschop Joseph Zen Ze-Kiun bekendgemaakt dat het Verbindingsbureau de katholieke diocesis van Hongkong op 18 september had opgedragen om de vieringen in verband met de heiligverklaring ingetogen te houden. Deze demarche heeft enige ongerustheid veroorzaakt omtrent de vrijheid van godsdienst. De heer Lam Woon-kwong, minister van binnenlandse zaken, heeft daarop gereageerd met de mededeling dat de vrijheid van godsdienst duidelijk door de basiswet wordt gewaarborgd.

In het kader van het beginsel “een land, twee systemen” dient er verder op te worden gewezen dat hoewel de doodstraf in China nog steeds wordt toegepast, de doodstraf in Hongkong niet meer is uitgevoerd sedert de jaren 60 en in 1993 officieel is afgeschaft.

3. INSTITUTIONELE ONTWIKKELING, VERANTWOORDINGSPLICHT EN DEMOCRATIE

- Institutionele ontwikkelingen

In het debat over de institutionele ontwikkeling in Hongkong is sinds het begin van het jaar schot gekomen. Dit geldt vooral voor het tijdschema voor de invoering van het algemeen kiesrecht voor de verkiezing van alle leden van de Wetgevende Raad (LegCo) en de Chief Executive en voor de betrekkingen tussen de Chief Executive en de LegCo, waarbij naar een grotere verantwoordingsplicht en de verdere verankering van de democratie wordt gestreefd.

De LegCo heeft in de loop van het jaar een actieve rol gespeeld door verschillende moties aan te nemen die de democratie en verantwoordingsplicht binnen de regering van de SAR bevorderen. Op 12 januari heeft hij een motie goedgekeurd over politieke hervormingen waarin de regering wordt opgeroepen de bevolking te raadplegen over de betrekkingen tussen de wetgevende en de uitvoerende macht en over de democratische verkiezing van de leden van de wetgevende raad en de Chief Executive door middel van algemeen stemrecht.

De LegCo heeft op 14 juni een motie aangenomen over de “ontwikkeling van het politieke systeem van de HKSAR” waarin de regering wordt opgeroepen haar “verslag over de ontwikkeling van het politieke systeem van de HKSAR” te bestuderen. In dit verslag wordt het constitutionele systeem van verschillende landen bestudeerd en worden een aantal aanbevelingen gedaan waaronder een onderzoek met betrekking tot de taken van de leden van de Uitvoerende Raad, hun benoeming, de regels betreffende hun collectieve verantwoordelijkheid en het vertrouwelijke karakter van hun functie en hun betrekkingen met de ambtenaren van het bureau. Het verslag bevat tevens de aanbeveling om tegen de tweede ambtstermijn van de Chief Executive een regeling in te voeren voor de aanstelling van

leidinggevende ambtenaren op basis van politieke contracten alsmede een systeem voor het straffen of afzetten van leidinggevende ambtenaren.

In zijn toespraak van 5 juli heeft de Chief Executive verklaard dat Hongkong “een systeem nodig heeft waarin de ministers meer verantwoordelijkheid dragen”. In zijn beleidstoespraak van 11 oktober heeft de Chief Executive tevens gezegd dat “de vorige Wetgevende Raad en de bevolking te kennen hebben gegeven dat leidinggevende ambtenaren die betrokken zijn bij de beleidsvorming en een vooraanstaande rol spelen in openbare zaken, verantwoording moeten afleggen voor hun beleid”. Hij was het er mee eens dat “de regering van de SAR de bezorgdheid van de LegCo ernstig moet nemen, de zaak grondig moet bestuderen en het systeem van verantwoordingsplicht voor leidinggevende ambtenaren en secretarissen en de directeurs van het bureau verder moet uitwerken”.

De Chief Executive heeft voorts aangekondigd dat de regering zal nagaan op welke wijze de huidige communicatie met de LegCo kan worden verbeterd opdat de uitvoerende instanties de standpunten en meningen van de LegCo ten volle zouden kunnen begrijpen en er beter zouden kunnen voor zorgen dat het uitgestippelde beleid en de aan de LegCo voorgelegde wetsvoorstellen door deze instantie zouden worden gesteund.

- Wetgevende verkiezingen.

De tweede verkiezingen voor de LegCo sinds de soevereiniteitsoverdracht hebben op 10 september 2000 plaatsgehad. In overeenstemming met de basiswet is het aantal leden die rechtstreeks worden verkozen in geografische kiesdistricten van 20 tot 24 verhoogd terwijl het aantal leden die door het kiescollege worden verkozen van 10 tot 6 is verminderd. De resterende 30 zetels worden via functionele kiesdistricten gekozen.

De verkiezingen zijn vrij en eerlijk verlopen. Vergeleken met de wetgevende verkiezingen van 1998 was de opkomst kleiner doch nog steeds groter dan in 1991 en 1995. De democratische partij heeft 1 zetel verloren terwijl de Democratische alliantie voor de verbetering van Hongkong (DAB) 1 zetel meer heeft dan in 1998. Viervijfde (48 van de 60) van de nieuw verkozen leden hadden reeds zitting in de vorige Wetgevende Raad, wat op stabiliteit wijst.

Op 10 december is in het geografisch kiesdistrict van Hongkong een tussentijdse verkiezing gehouden nadat de heer Gary Cheng, LegCo-lid voor de DAB, ontslag had genomen wegens een belangenconflict in verband met een zakelijke overeenkomst. Mevrouw Audrey Eu (onafhankelijke) heeft deze tussentijdse verkiezingen gewonnen.

4. ONTWIKKELINGEN OP WETTELIJK GEBIED.

- Internationale betrekkingen.

Op de in de basiswet genoemde gebieden blijft Hongkong bevoegd voor het onderhandelen over en het sluiten van internationale overeenkomsten. Hongkong is bijvoorbeeld een actief lid van de WTO en heeft met de Europese Gemeenschap een overeenkomst inzake douanesamenwerking gesloten. Hongkong heeft ook overeenkomsten gesloten met Canada, Zwitserland en de Bondsrepubliek Duitsland over de terugname in Hongkong van onderdanen van Hongkong die illegaal in die landen binnenkomen. In mei 2000 heeft een federaal hof van beroep van de VS de geldigheid bekrachtigd van de overeenkomst tussen Hongkong en de Amerikaanse regering over de uitlevering van voortvluchtige delinquenten en ermee ingestemd dat de voortvluchtige delinquent aan Hongkong wordt uitgeleverd.

- **Uitleveringsovereenkomsten tussen Hongkong en het Chinese vasteland .**

De regering van de SAR Hongkong werkt een regeling uit voor de uitlevering van misdadigers tussen het vasteland en de SAR. De regering heeft een voortgangsverslag voorgelegd aan de LegCo.

- **Verblijfsrecht.**

Overeenkomstig de interpretatie van de basiswet door het permanent comité van het nationaal volkscongres in juni 1999 (zie verwijzing naar de kwestie van het verblijfsrecht in het verslag van de Commissie voor 1999 COM(2000)294 def. op web-site: http://europa.eu.int/comm/external_relations/hong_kong/doc/index.htm), werden beperkingen gesteld aan het recht op verblijf in de SAR. In een arrest van 11 december 2000 heeft het hof van beroep bevestigd dat aan 5.196 aanvragers het recht op verblijf in de SAR werd geweigerd. De aanvragers die zich reeds in Hongkong bevinden moeten naar het vasteland terugkeren en via de normale procedure een verblijfsvergunning voor Hongkong aanvragen. De regering van Hongkong zal geen gedwongen repatriëring toepassen. Een gedwongen tenuitvoerlegging kan echter wel worden toegepast indien het door de aanvragers van het verblijfsrecht bij het hof van beroep ingediende beroep wordt afgewezen.

- **Artikel 23 van de basiswet.**

Volgens artikel 23 van de basiswet stelt de SAR Hongkong zelf wetten vast om alle daden van verraad, afscheiding, insubordinatie of subversie gericht tegen de centrale volksregering te verbieden...". De regering van de SAR Hongkong heeft een volksraadpleging beloofd. Zij heeft deze gevoelige kwestie tot dusver voorzichtig aangepakt en de betrokken regeringsdiensten (ministerie van justitie en veiligheidsbureau) zijn bezig met het opstellen van de desbetreffende discussienota.

5. ONTWIKKELINGEN OP HET GEBIED VAN DE FUNDAMENTELE RECHTEN EN VRIJHEDEN.

De burgers van Hongkong blijven waakzaam bij het verdedigen van hun fundamentele rechten en vrijheden en dit heeft in de loop van het jaar tot veel discussies en overleg geleid. Deze debatten, discussies en overleg zijn in het openbaar gevoerd, zowel in de LegCo als in de media, en gingen soms gepaard met betogingen.

- **Persvrijheid.**

De kwaliteit van de pers in Hongkong loopt sterk uiteen doch zij blijft pluralistisch en gediversifieerd. De scherpe concurrentie leidt ertoe dat sommige media hun toevlucht nemen tot sensatiegerichte verslaggeving. Vorig jaar zijn de door Commissie voor de wetshervorming ingediende voorstellen voor de oprichting van een door de regering aangestelde Persraad verworpen. De Chief Secretary heeft nogmaals haar voorkeur voor zelfregulering door de media herhaald.

In juli hebben ongeveer 13 kranten en nieuwsgroepen besloten een onafhankelijke persraad op te richten waarin de belangrijkste Chinese en Engelse media zijn vertegenwoordigd. Leden van deze raad zijn de Federatie van journalisten, de Newspaper Executive Association en de Newspaper Society die de eigenaars vertegenwoordigt. De journalistenbond van Hongkong en een aantal kranten zoals de 'Oriental Daily News' de 'Apple Daily', de 'Sun' en de 'Hong Kong Economic Journal' hebben geweigerd tot de raad toe te treden.

Na een reorganisatie bij de South China Morning Post en de ontslagneming in november van Willy Lam, zijn gewaardeerde China-redacteur, is de kwestie van zelfcensuur door de media opnieuw in het openbaar besproken. Een aantal radio en TV-stations hebben zich verzet tegen een voorstel van de Omroepautoriteit om van de programmamakers te eisen dat zij hun politieke en zakelijke belangen bekend maken. In de plaats daarvan stellen zij voor om de individuele gastheren toe te staan aan zelfregulering te doen en een interne gedragscode te volgen.

Algemeen genomen blijkt uit de levendige debatten en discussies dat de media in de HKSAR tot dusver open, gediversifieerd en vrij zijn.

- Decreet betreffende de openbare orde

De regering van de HKSAR blijft toestemming verlenen voor openbare demonstraties in verband met een aantal economische, politieke en sociale thema's. Het recht op demonstratie dat in bovengenoemd decreet (Public Order Ordinance) van 1997 is geregeld, heeft echter ook veel beroering veroorzaakt en tot discussies geleid. Het debat is op gang gekomen door de arrestatie van verschillende studenten die in april en juni betoogden en die niet zoals voorgeschreven de politie van tevoren daarvan in kennis hadden gesteld. Duidelijk rekening houdend met de houding van het publiek tegenover deze kwestie heeft de minister van justitie besloten de studenten niet te vervolgen.

Later zijn nog verschillende demonstraties georganiseerd waarbij de bepalingen van de Public Order Ordinance werden overtreden en waaraan LegCo-leden van de democratische partij hebben deelgenomen. De belangrijkste geschilpunten hadden betrekking op het beginsel en de termijnen van de meldingsplicht; de vraag welke autoriteit betogingen kan verbieden (een onafhankelijk comité of de rechterlijke macht en niet de politie), en de boete indien de politie niet van tevoren op de hoogte is gebracht.

Als reactie op de bezorgdheid van de bevolking heeft de LegCo in november een door de regering geïnspireerde motie over de instandhouding van de Public Order Ordinance besproken. Onder druk van leden van de democratische partij en de bevolking die meer tijd vroegen werd dit debat echter tot in december uitgesteld. Op 21 december, na een debat van ruim acht uur heeft de LegCo de motie goedgekeurd waardoor de Public Order Ordinance gehandhaafd blijft.

- Academische vrijheid – de zaak Chung

Toen in de zomer de populariteit van Tung Che-hwa, de Chief Executive van de HKSAR, een dieptepunt had bereikt, was de instandhouding van de academische vrijheid in Hongkong een van de belangrijkste gespreksonderwerpen. Dokter Robert Chung, directeur van een opinieprogramma van de universiteit van Hongkong, beweerde dat de Chief Executive hem “via een speciaal kanaal” duidelijk had te verstaan gegeven dat zijn enquêtes, waaruit bleek dat het beleid van de Chief Executive steeds minder goedkeuring kreeg, niet welkom waren. Chung voerde regelmatig enquêtes uit over de populariteit van de Chief Executive en de prestaties van de regering van de SAR. Chung heeft later onthuld dat hij met het “speciale kanaal” de heren Cheng Yiu-chung, vice-chancellor van de universiteit, en Wong Siu-lun, pro-vice-chancellor, bedoelde. Er is tevens aan het licht gekomen dat de buitengewone assistent van de Chief Executive, de heer Andrew Lo Cheung-on, reeds in januari 1999 aan vice-chancellor Cheng had gevraagd om zijn twijfel uit te spreken over de resultaten van de enquêtes van professor Chung en over zijn dubbele rol als opinipeiler en commentator.

Dit incident heeft in Hongkong ongerustheid doen ontstaan over mogelijke pogingen van de regering en de universiteit van Hongkong om zich met de academische vrijheid in Hongkong te bemoeien. De raad van de universiteit heeft een onafhankelijk panel opgericht om deze kwestie te onderzoeken. Het verslag van dit panel, vrijgegeven op 1 september na 11 dagen van hoorzittingen, besloot dat zowel de vice-chancellor als de pro-vice-chancellor waren “opgetreden om aan dokter Cheng zijn academische vrijheid te ontnemen”.

Na de vrijgave van het verslag werd bij de Chief Executive sterk aangedrongen op het ontslag van Andrew Lo om aldus de geloofwaardigheid van de regering te redden. Toegevend aan de sterke druk van zowel het universitair personeel als de bevolking, hebben vice-chancellor Cheng en pro-vice-chancellor Wong op 6 september ontslag genomen, een stap die volgens sommigen werd gezien als een poging om te voorkomen dat de universitaire raad zich zou uitspreken over het verslag van het panel. Beiden hielden echter staande dat zij met hun ontslag geen schuld bekenden doch de universiteit alleen maar verdere moeilijkheden wilden besparen.

De heer Martin Lee, voorzitter van de democratische partij, heeft een motie ingediend waarin werd opgeroepen om deze kwestie en met name de rol van de Chief Executive en zijn speciale assistent Lo verder te laten onderzoeken door een onafhankelijk comité van de LegCo. De motie werd echter met 35 tegen 19 stemmen verworpen. De Chief Secretary heeft er bij de Legco-leden op aangedrongen om deze zaak te laten rusten en hij heeft beloofd dat de regering de academische vrijheid fervent zal verdedigen.

- Bezoeken van democratische politici aan het Chinese vasteland.

Het ziet er naar uit dat de centrale regering in Peking haar houding omtrent het verlenen van toestemming aan een aantal democratische politici om het Chinese vasteland te bezoeken, zij het onder strenge voorwaarden, heeft versoepeld. Door tussenkomst van de Chief Executive heeft een lid van de Hongkong-alliantie ter ondersteuning van de patriottische en democratische beweging in China, de heer Lau Chin-shek, om humanitaire redenen tweemaal toestemming gekregen om zijn moeder in Kanton te bezoeken.

De heer Sin Chung-kai, Legco-lid voor de democratische partij, is eind mei naar Shenzhen gereisd en heeft daar een door het Hongkong-China relations Strategic Development Research Fund georganiseerd seminarie bijgewoond.

6. ECONOMIE

Hongkong is in de tweede helft van 1999 uit de recessie gekomen en begin 2000 had het zich reeds grotendeels hersteld van de gevolgen van de financiële crisis van 1997 in Azië. Eind 2000 was de economie opnieuw sterk gegroeid: het BBP was in dat jaar met 10,5% gestegen. Hoewel van het herstel wordt gezegd dat het vrij algemeen was, werd het vooral gevoed door de groei op basis van de export en een indrukwekkende stijging van de investeringen met 8,8%. De toename van het particulier verbruik bleef beperkt tot 5,4%. De werkloosheid daalde in de loop van het jaar van 6,3 tot 5%. Men maakte zich zorgen over het feit dat de kloof tussen arm en rijk groter zou worden naarmate het herstel vorderde. Tegen de verwachtingen in was er in belastingjaar 1999-2000 een belastingoverschot van 10 miljard Hongkong-dollar door de extra inkomsten uit zegelrechten, winstbelasting en loonbelasting en grondbelasting. Deze meevaller werd echter gedeeltelijk tenietgedaan door de lager dan verwachte opbrengst van de investeringen bij het beursfonds (exchange fund). De fiscale reserves bedroegen aan het eind van het fiscale jaar 1999-2000 444,3 miljard HK-dollar.

Hongkong heeft van de financiële crisis in Azië gebruik gemaakt om een aantal van de broodnodige hervormingen in de financiële sector ten uitvoer te leggen door de effectenbeurzen en clearinginstellingen te “demutualiseren” en samen te smelten.

Hongkong heeft de onderhandelingen over de toetreding van China tot de WTO van nabij gevolgd en er zijn een aantal verslagen opgesteld over de gevolgen van die toetreding voor de economie en de zakenwereld van Hongkong. De toetreding van China werd algemeen gunstig onthaald. De meeste commentatoren waren van oordeel dat dit een gunstig effect zal hebben voor Hongkong en dat de openstelling van de Chinese markt voor Hongkong een buitengewone uitdaging maar ook grote mogelijkheden inhoudt.

In het vorige verslag van de Commissie werd gesteld dat de markteconomie van Hongkong op ongeveer dezelfde wijze blijft functioneren als voor de soevereiniteitsoverdracht. Een jaar later is dit nog steeds het geval en de regering van de HKSAR blijft de vrije-marktbeginselen respecteren.

Het ontbreken van een algemene concurrentiewetgeving, waarop reeds in het verslag van het Europees Parlement over Hongkong is gewezen, is het hele jaar door het onderwerp geweest van een belangrijke controverse. De regering van de HKSAR blijft ervan overtuigd dat er geen algemene wetgeving nodig is om restrictieve concurrentiepraktijken te bestrijden. De democratische partij en een aantal belangengroeperingen van consumenten en het bedrijfsleven zijn echter van oordeel dat een allesomvattende wetgeving zal resulteren in doorzichtigheid en voordelen voor de consument en het bedrijfsklimaat zal verbeteren door voor iedereen gelijke voorwaarden te creëren.

Hongkong heeft dit jaar voor de eerste keer een verplichte pensioenregeling (Mandatory Provident Fund-MPF) ingevoerd waaruit blijkt dat de bevolkingsspiramide aan het veranderen is. De invoering van het MPF toont aan dat de burgers van Hongkong deze stad steeds meer als een permanente verblijfplaats gaan zien en niet meer als een tijdelijk toevluchtsoord en dat zij diensten beginnen te vragen die vroeger niet nodig werden geacht. De regering heeft echter heel wat wetgevend werk moeten verzetten voor de invoering van het MPF en de sector van de financiële diensten heeft veel voorbereidend werk moeten verrichten. Er werd beweerd dat het MPF de binnenlandse vraag zou kunnen doen dalen omdat de gezinnen ergens zouden moeten gaan besparen om de pensioenbijdragen te kunnen betalen.

7. DE SAR HONGKONG ALS INTERNATIONALE HANDELSPARTNER

In overeenstemming met de basiswet voert de HKSAR zijn eigen handelsbeleid waarvoor het als afzonderlijk douanegebied ten volle bevoegd is. Hongkong is een onafhankelijk lid van de WTO en van een aantal andere internationale organisaties.

Hongkong is een bijzonder actief lid van de WTO waarin de EU en Hongkong een aantal gemeenschappelijke doelstellingen nastreven en regelmatig contact onderhouden. Hongkong is tevens een energiek lid van de APEC waarin het steeds op een verdere liberalisering van de handel heeft aangedrongen.

In 2000 heeft Hongkong voor de eerste keer in zijn geschiedenis als afzonderlijk douanegebied aangekondigd dat het met Nieuw Zeeland verkennende gesprekken zou willen voeren over de mogelijke sluiting van een vrijhandelsovereenkomst tussen beide gebieden. Na de APEC-topbijeenkomst in Brunei heeft Hongkong aangekondigd dat het zich in de toekomst soepeler zou opstellen ten aanzien van regionale of bilaterale overeenkomsten. Dit was een

zeer belangrijke ommekeer in het handelsbeleid van Hongkong dat tot dusver steeds de stelling had verdedigd dat vrijhandelsgebieden en regionale handelsovereenkomsten de multilaterale vooruitgang in de weg zouden kunnen staan.

Hongkong is daarnaast ook een actief lid van de Werelddouaneorganisatie.

8. BETREKKINGEN TUSSEN DE EUROPESE UNIE EN HONGKONG

- Wederzijdse bezoeken

De bilaterale betrekkingen tussen de EU en Hongkong zijn dank zij verschillende uitwisselingsbezoeken op hoog niveau versterkt.

Mevrouw Anson Chan, Chief Secretary, heeft in juni een bezoek gebracht aan de Commissie. Zij werd ontvangen door voorzitter Prodi en heeft ook een ontmoeting gehad met de heren Patten en Vitorino, leden van de Commissie.

De heer Solbes, lid van de Commissie, heeft in juli een bezoek gebracht aan Hongkong. Hij heeft daar een ontmoeting gehad met de Chief Executive, met de heer Donald Tsang, minister van financiën, en met vertegenwoordigers van de vereniging van bankiers van Hongkong.

De heer Chris Patten, Commissielid, heeft in oktober een werkbezoek gebracht aan Hongkong waar hij een ontmoeting had met de heer Tung Chee-hwa, Chief Executive, mevrouw Anson Chan, Chief Secretary, de heer Donald Tsang, minister van financiën, en de heer Chau Tak-hay, minister van handel en industrie. Daarnaast heeft hij ook de leiders van de belangrijkste politieke partijen ontmoet.

Mevrouw Lily Yam, minister van milieu, heeft in september de Europese Commissie bezocht.

In februari heeft een delegatie van de LegCo, onder leiding van de heer Edward Ho het Europees Parlement in Straatsburg bezocht. De delegatie heeft een ontmoeting gehad met commissaris Patten en met de heer Per Gahrton, voorzitter van de China-delegatie van het Europees Parlement, die in november een tegenbezoek heeft gebracht aan Hongkong. De heer Tung Chee-hwa, Chief Executive, en mevrouw Rita Fan, voorzitter van de Wetgevende Raad, en enkele andere leden van de LegCo hebben de China-delegatie van het Europees Parlement in Hongkong ontvangen.

- Visumvrije toegang tot de EU

De Europese Commissie heeft in januari 2000 aan de ministerraad een voorstel voorgelegd voor de visumvrije toegang tot de EU voor houders van HKSAR-paspoorten.

De EU heeft in december het politieke besluit genomen tot goedkeuring van het beginsel van de toekenning aan houders van HKSAR-paspoorten van de visumvrije toegang² tot het grondgebied van de 13 lidstaten. De regering van de HKSAR heeft dit besluit toegejuicht. Zodra het Parlement en de Raad hun goedkeuring hebben gegeven, zal de visumvrije toegang de uitwisseling van bezoeken tussen Hongkong en de EU aanzienlijk vergemakkelijken.

² Begin 2001 heeft de ministerraad een voorstel van de Europese Commissie goedgekeurd voor een verordening waarbij, onder meer, aan de houders van een HKSAR-paspoort visumvrije toegang wordt verleend tot het grondgebied van de 13 lidstaten. Deze verordening is op 10 april 2001 in werking getreden.

- Douanesamenwerking

De douanesamenwerking tussen de Europese Gemeenschap en de HKSAR is in 2000 voortgezet op grond van de overeenkomst van 1999 inzake samenwerking en wederzijdse administratieve bijstand in douanezaken. Een goede gelegenheid voor de EG en Hongkong om de samenwerking te herzien was de jaarlijkse bijeenkomst van het gemeenschappelijk comité douanesamenwerking die op 21 november in Hongkong plaatsvond. De partijen hebben elkaar bij die gelegenheid in kennis gesteld van hun initiatieven ter verbetering van de douanetechnieken en -procedures en van de inspanningen die zij hebben geleverd om er voor te zorgen dat de intellectuele eigendomsrechten worden gerespecteerd. De partijen hebben ook de samenwerking in internationale fora zoals de Werelddouaneorganisatie, de WTO en G7 besproken. Bijzondere aandacht is besteed aan de ratificatieprocedure voor de herziene overeenkomst van Kyoto. Een ander belangrijk gebied van de overeenkomst inzake douanesamenwerking is de wederzijdse administratieve bijstand. In de strijd tegen fraude wordt het belang van dit aspect van de internationale samenwerking steeds groter. Tijdens de beschouwde periode zijn een aantal verzoeken om informatie aan de douaneautoriteiten van Hongkong voor onderzoek voorgelegd. De volgende bijeenkomst van het gezamenlijk comité douanesamenwerking vindt in Brussel plaats.

- Intellectuele eigendomsrechten

De Europese Commissie is de ontwikkelingen op dit gebied met grote aandacht blijven volgen. Naast de besprekingen in het gemeenschappelijk comité douanesamenwerking hebben ambtenaren van de Commissie een bezoek gebracht aan Hongkong en besprekingen gevoerd met de vertegenwoordigers van het departement intellectuele eigendomsrechten. De maatregelen van de regering van de HKSAR – uitbreiding van het aantal ambtenaren belast met de bescherming van de intellectuele eigendomsrechten, oprichting van een speciale task force en invoering van nieuwe wetten – hebben tot een sterk verbeterde situatie op het gebied van de intellectuele eigendomsrechten in de SAR geleid.

De Commissie is van oordeel dat de problemen in verband met de intellectuele eigendomsrechten nog niet volledig van de baan zijn en dringt er bij de autoriteiten van Hongkong op aan om waakzaam te blijven op dit gebied en om de situatie van zeer nabij te blijven volgen. De Commissie erkent evenwel dat belangrijke vorderingen zijn gemaakt en toont zich verheugd over de tot dusver geleverde inspanningen.

- EU-aanwezigheid en –belangen in Hongkong

Hongkong is een van de belangrijkste steden voor de EU-belangen in Azië. Eind 2000 waren naar schatting ongeveer 42.606 EU-onderdanen uit alle lidstaten woonachtig in Hongkong. In 2000 hadden 240 EU-ondernemingen in Hongkong hun regionaal hoofdkwartier terwijl 561 bedrijven hun regionale kantoren hadden in de stad.

Wat de buitenlandse investeringen betreft, was de EU in 1998 de op een na grootste bron van buitenlandse investeringen in Hongkong. De gecumuleerde waarde van de directe investeringen van de EU in dat jaar bedroeg 53,3 miljard euro of 14% van het totaal.

De EU is in Hongkong aanwezig in een groot aantal sectoren en activiteiten gaande van financiële dienstverlening, handel en industrie tot communicatie en de bouwnijverheid. In de verzekeringssector namen EU-maatschappijen de eerste plaats in onder de overzeese verzekeraars die in Hongkong actief zijn. Eind 2000 ging het bij 41 in Hongkong erkende banken om banken met rechtspersoonlijkheid in de EU. In 1999 werden aan EU-bedrijven

contracten in de sector openbare werken gegund voor in totaal 205 miljoen €. De EU speelt eveneens een zeer belangrijke rol in de scheep- en luchtvaart.

De EU was in 2000 de derde leverancier van goederen aan Hongkong na China en Japan en vormde voor de uitvoer van Hongkong de op twee na grootste markt, na China en de Verenigde Staten.

- Cultuur

De EU heeft haar actieve aanwezigheid in Hongkong op het gebied van cultuur en onderwijs voortgezet. In Hongkong zijn een aantal Europese culturele instellingen actief. De EU werkgroep cultuur brengt die instellingen samen met de consulaten-generaal en het bureau van de Europese Commissie in Hongkong met het oog op het organiseren of meewerken aan het organiseren in Hongkong van een aantal Europeesgerichte evenementen, zoals de Europese interculturele week en het Europese filmfestival.

9. CONCLUSIE

2000 was een jaar met veel debatten en controverses zowel over de tenuitvoerlegging van het beginsel “een land, twee systemen” als over de vrijwaring van een aantal collectieve en individuele rechten die door de basiswet worden gewaarborgd. Zij vormen de grondslag voor het vrijwaren van de toekomst en welvaart van Hongkong. De Commissie toont zich verheugd over het feit dat de debatten, discussies en besprekingen soms gepaard gingen met openbare demonstraties en protesten uitgaande van verschillende belangen- en opiniegroepen. Dit getuigt van een gezonde belangstelling voor vrijheid en democratie hoewel het ook wijst op de behoefte aan constante waakzaamheid.

Een aantal ongewenste opmerkingen van in Hongkong gevestigde ambtenaren van het vasteland met betrekking tot de vrijheid van Hongkong om autonoom op te treden hebben zowel in Hongkong als in de internationale gemeenschap bezorgdheid gewekt. De snelle reactie van de regering van de SAR Hongkong heeft bijgedragen tot het vrijwaren van de autonomie van Hongkong. De controverse met betrekking tot de aanwezigheid van de Falun Gong-beweging in Hongkong vormt echter een nieuwe uitdaging voor de autoriteiten van Hongkong om verder te garanderen dat de in de gemeenschappelijke verklaring vastgelegde rechten en vrijheden, waaronder de vrijheid van vereniging, de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van godsdienst – in het kader van de wet worden gehandhaafd en gerespecteerd. Deze kwestie verdient de komende maanden ongetwijfeld bijzondere aandacht.

Dank zij de werkzaamheden van de LegCo en de druk vanuit de bevolking wordt het beginsel van de verantwoordingsplicht van hogere ambtenaren van de regering van de SAR algemeen erkend door alle sectoren van de openbare opinie en door de SAR zelf.

De eerlijke en vrije verkiezingen van de LegCo hebben ook de volwassenheid van de burgers en politici van Hongkong in de uitoefening van hun fundamentele politieke rechten aangetoond. Dit is een teken te meer dat de bevolking van Hongkong bereid is om Hongkong te besturen in overeenstemming met het beginsel “een land, twee systemen”.

De levendige debatten en discussies over de uitoefening van de fundamentele rechten vormen het beste bewijs dat Hongkong een vrije gemeenschap blijft. Er waren een groot aantal demonstraties en protesten in de loop van het jaar die meestal vreedzaam zijn verlopen en, over het algemeen, in overeenstemming met de wetten en voorschriften. De politie van

Hongkong heeft deze demonstraties op professionele wijze en in overeenstemming met de wet aangepakt.

De Europese Commissie toont zich verheugd over het feit dat de economie van Hongkong zich zo snel na de ernstige financiële crisis in Azië op indrukwekkende wijze heeft hersteld. Dit economisch herstel zal Hongkong ongetwijfeld helpen het hoofd te bieden aan de nieuwe uitdagingen en gelegenheden die door de toetreding van China tot de WTO zullen worden gecreëerd. De Europese Commissie vertrouwt er op dat de capaciteit en vindingrijkheid van de bevolking van Hongkong hen in staat zal stellen hun economie eens te meer aan te passen aan de uitdagingen van de verwachte volledige integratie van China in de wereldeconomie.